

Til lovforslag nr. L 32. Betænkning afgivet af udvalget den 1. december 1982

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland

(Efterforskning i kriminelle sager og fuldbyrdelse af domme m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har i denne forbindelse stillet spørgsmål til ministeren for Grønland, som denne har besvaret skriftligt. Tre af disse besvarelser er medtaget som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse. I almindelighed har mindretallet respekt for, at lovforslag, der er anbefalet af det grønlandske landsting, også bør vedtages af det danske folketing. På den anden side kan det ikke være meningen, at folketinget reduceres til at blive ekspeditionskontor for sager, hvor myndigheden faktisk stadig påhviler Danmark.

De foreslåede ændringer af den grønlandske retsplejelov indeholder efter mindretallets opfattelse så afgørende ændringer i forhold til grønlandske traditioner, at de burde gøres til genstand for en mere omfattende debat. De svar, der er afgivet på udvalgets spørgsmål, giver efter mindretallets opfattelse ikke tilstrækkelig begrundelse for de foreslåede ændringer.

De betænkeligheder, mindretallet har, knytter sig til kapitlerne 1 og 5, hvorfor mindretallet foreslår lovforslaget delt i to dele: del A indeholdende ændringerne til kap. 1, 3, 5 og 6 og del B indeholdende ændringerne til kap. 7.

Mindretallet vil da indstille del B til vedtagelse i betragtning af det behov, der tydeligt er i Grønland, for at få skabt et klarere og mere tidssvarende retsgrundlag på det privatretlige område. Del A foreslås undergivet en ny behandling også i det grønlandske landsting på baggrund af folketingets behandling.

De betænkeligheder, mindretallet har til ændringerne i del A, knytter sig til:

1. Bestemmelsen om, at det er landsdommeren, der fastsætter antallet af domsmænd og suppleanter. Mindretallet mener, dette bør ske efter forhandling med landsstyret.
2. Reglerne om posttilbageholdelse og telefonaflytning.

Det fremgår af ministerens svar på udvalgets spørgsmål nr. 3, at der ikke i praksis har været behov for telefonaflytning, hvorfor mindretallet finder, at bestemmelsen ikke bør indføres. Med hensyn til tilbageholdelse af postforsendelser åbner lovforslagets ordlyd op for tilbageholdelse i et ukendt stort antal sager. I ministerens svar henvises til nogle sager om indførelse af euforiserende stoffer, hvor politiet allerede i dag har mulighed for kontrol af bagage til Grønland. Mindretallet finder ikke i ministerens svar tilstrækkelig konkret begrundelse for at udvide politiets beføjelser så kraftigt, som lovforslaget lægger op til.

3. Regler om anholdelse og varetægtsfængsling.

Mindretallet finder, at disse afsnit indeholder for omfattende udvidelser af muligheden for tilbageholdelse af mistænkte. Det fremgår

af ministerens svar på spørgsmål nr. 7, at den udvidede mulighed for tilbageholdelse kun skal træde i kraft, for så vidt sagen efter en konkret vurdering skønnes at føre til en dom om frihedsberøvelse. Ifølge den grønlandske kriminallov kan imidlertid alle overtrædelser medføre frihedsberøvelse, hvorfor udvidelsen af beføjelserne findes alt for vidtgående. Tilsvarende gælder under anholdelse og opretholdt anholdelse.

Med hensyn til isolation af varetægtsfængslede vender mindretallet sig mod indførelse af en isolationsbestemmelse i grønlandsk retspleje. Ministerens svar på udvalgets spørgsmål nr. 8 må forstås således, at en tilbageholdt ikke må isoleres i forhold til samfundet.

Mindretallets betænkeligheder til denne del af lovforslaget er således, selv efter ministerens svar, så store, at mindretallet anbefaler, at denne del af lovforslaget ikke gennemføres nu.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (Holger K. Nielsen (SF) og

Karen Thurøe Hansen (KF) Burgdorf (KF) fmd. Elisabeth Krog (KF) Ivar Hansen (V)

Fogh Rasmussen (V) Dohrmann (FP) Birgith Mogensen (CD) Inge Krogh (KrF) nfmd.

Erik Andersen (S) Søren Hansen (S) Arne Jensen (S) Søren B. Jørgensen (S)

Tove Lindbo Larsen (S) Steenholdt (Grønl.) Janne Normann (RV) Ebba Strange (SF)

Holger K. Nielsen (SF)

Ebba Strange (SF):

a.

1) Lovforslaget deles i 2 lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland. (Efterforskning i kriminelle sager)« omfattende § 1, indledningen samt nr. 2-21 og 26 samt §§ 3-5.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland. (Fuldbyrdelse af domme m.v.)« omfattende § 1, indledningen samt nr. 1, 22-25 og 27 samt § 2.

b.

Ændringsforslag til det under B. nævnte lovforslag.

Til § 1

2) Nr. 25 affattes således:

»25. Kapitel 7, §§ 10-15, ændres til: *kapitel 8, §§ 1-6.*«

3) Nr. 27 udgår.

**Udvalgets spørgsmål nr. 3, 7 og 8 til ministeren for Grønland
og dennes besvarelse heraf**

Spørgsmål 3:

»Er henvendelser fra KGH og GTO de eneste begrundelser for indførelse af § 9 a og § 9 b, og/eller hvilke konkrete sager danner grundlag for indførelse af disse regler?«

Svar:

Der har i forbindelse med efterforskningen i konkrete sager, hvor der forelå mistanke om overtrædelse af narkotikalovgivningen, vist sig at være behov for at foretage beslaglæggelse af breve og andre forsendelser. På denne baggrund har Grønlands tekniske Organisation, hvorunder Grønlands televæsen henhører, og Den kgl. grønlandske Handel, hvorunder Grønlands postvæsen henhører, rejst spørgsmål om tilvejebringelse af en klar lov hjemmel for kredsdommerne og politiet til at pålægge televæsenet og postvæsenet at tilbageholde forsendelser.

Der har så vidt ministeriet bekendt ikke i praksis været behov for at foretage aflytning af telefonsamtaler, men både politimesteren og landsdommeren har anset det for ønskeligt, at der i forbindelse med revisionen af reglerne om efterforskning i kriminelle sager skabes hjemmel til i givet fald at foretage telefonaflytning.

Spørgsmål 7:

»Ad § 18, stk. 2, med bemærkninger:

Der ønskes en uddybende fortolkning af begreberne »særlig bestyrket mistanke«, »særlig grovhed« og »konkret sandsynlighed«.

Svar:

Der stilles efter lovforslagets kap. 5, § 18, stk. 2, særlige krav med hensyn til mistankens styrke og lovovertrædelsens grovhed som betingelse for, at tilbageholdelse kan foretages ud fra et retshåndhævelsessynspunkt. Man har fundet det naturligt at formulere betingelserne, på samme måde som

betingelserne for at foretage varetægtsfængsling ud fra et retshåndhævelsessynspunkt er formuleret i den danske retsplejelovs § 762, stk. 2, i det omfang dette er muligt under hensyntagen til, at der ikke i den grønlandske kriminallov er fastsat strafferammer for de enkelte lovovertrædelser.

Afgørelsen af, om betingelserne for at foretage tilbageholdelse i det konkrete tilfælde er opfyldt, træffes af domstolene. Det forudsættes imidlertid, at tilbageholdelse efter § 18, stk. 2, kun foretages, såfremt sagen efter en konkret vurdering skønnes at ville få det udfald, at der idømmes en frihedsberøvende foranstaltning.

Spørgsmål 8:

»Ad § 18 d:

Er det rigtigt forstået, at denne paragraf for første gang i Grønland giver mulighed for tilbageholdelse i isolation som principiel foranstaltning (i modsætning til som et resultat af praktiske omstændigheder)?

Finder ministeren, at et bredt formuleret »hensyn til sikringen af tilbageholdelsens formål eller opretholdelse af orden og sikkerhed i anstalten« giver den enkelte tilstrækkelige retsgarantier mod utilstrækkeligt begrundet isolationstilbageholdelse?«

Svar:

Den foreslåede bestemmelse i kap. 5, § 18 d, giver ikke mulighed for tilbageholdelse i isolation som principiel foranstaltning, således som dette kendes i den danske retsplejelovs § 770, stk. 3. Bestemmelsen må ses i sammenhæng med reglen i den grønlandske kriminallovs § 103, stk. 1, hvorefter en person, der er dømt til anbringelse i anstalt så vidt muligt skal have adgang til beskæftigelse uden for anstalten. Specielt når en sigtet tilbageholdes ud fra et retshåndhævelsessynspunkt, synes der ikke at være grund til, at sigtede skal holdes afsondret fra omverdenen

i højere grad, end tilfældet vil være, hvis sigtede senere dømmes til anbringelse i anstalt. Formålet med bestemmelsen i § 18 d er at understrege, at politiet skal drage omsorg

for, at sigtede under tilbageholdelsen ikke holdes afsondret fra omverdenen eller i øvrigt underkastes strengere forhold end nødvendigt.